

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü

SAYI : B.08.0.TTÖ.0.12.03.01.311-03-996
KONU : Standart Türk Klavyesi

31/03/2003

GENELGE
2003/20

İLGİ: Milli Eğitim Bakanlığının 16/05/2001 tarih ve Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü B.08.0.TTÖ.0.12.03.01.311 -04-1817 sayılı yazısı

19 yüzyılda klavyeli tek büro makinesi olan yazı makinelerini 2-3 parmakla ve bakarak kullanmak yeterli bulunuyordu. Ancak 20. yüzyılın başlarında, her dilin özelliklerine uygun yeni klavyeler kullanılmaya başlanmıştır.

Ülkemizde 1945 yılında Bakanlığımızın öncülüğünde dilimizin özelliklerine uygun "Standart Türk Klavyesi"ni (F klavye) hazırlama çalışmaları başlatılmış ve bu çalışmalar 20 Ekim 1955 tarihinde sonuçlandırılarak yeni klavyenin kullanımına geçilmiştir.

Yaklaşık 30.000 kelime ve 185.000 harfin incelenmesiyle oluşturulan "Standart Türk Klavyesinde;"

1. Türkçe kelimelerdeki bir sesli bir sessiz harf bağlantısı göz önünde tutularak, her iki elin parmaklarının birbiri ardına sırasıyla kullanılmasına imkân vermek için bütün sesliler sol elde toplanmıştır. Kullanım ve geçiş oranı yüksek olan k-m-l-t gibi sessiz harfler sağ elle yazılacak şekilde düzenlenmiştir.

2. Parmaklara düşen yük oranları, parmakların fiziki gücüne, hareket yeteneğine uygun olarak saptanmıştır.

3. Esas yük (%64) klavyenin orta sırasına verilmiştir.

4. Her iki ele de eşit denebilecek (sol ele %49, sağ ele %51) yük verilmiştir.

5. Rakamlar küçük harf tuşunda daha kolay yazılacak şekilde düzenlenmiştir.

Gelişen teknoloji ile birlikte klavye, yalnızca yazı makinelerinin değil; telex, entertip, bilgisayar, elektronik dizgi makinesi gibi yazıcı makinelerinin de ayrılmaz bir parçası olmuştur. Nitekim Türk Standartları Enstitüsü, standardın adını "İki Elle Kullanılan Alfabetik Klavyelerin Temel Düzeni" şeklinde değiştirerek TS 2117'yi 1979 yılında yeniden yayınlamıştır. Türk Standartları Enstitüsü, 1991 yılında yaptığı yeni düzenlemede, bu standardın mecburi standart olarak yürürlüğe konulmasını ilgili Bakanlığa önermiştir. Ayrıca, Bakanlığımızca da Sanayi ve Ticaret Bakanlığına gönderilen ilgi yazıda, TS 2117'nin mecburi standart haline getirilmesi teklif edilmiştir.

Ticaret Meslek Liseleri başta olmak üzere Bakanlığımıza bağlı okullarda ve yetişkinler için düzenlenen kurslarda, "Standart Türk Klavyesi"ni esas alan yazı makinelerinde "on parmakla bakmadan yazma metoduyla" yüz binlerce kişi eğitilmiştir. Dünya Daktilografisi Şampiyonalarına katılan Türk yarışmacılar, bu klavye ile şampiyonluklar kazanmışlar ve rekorlar kırmışlardır. Bu başarılarla "Standart Türk Klavyesi"nin yararı ve geçerliliği kanıtlanmıştır. 2001-2002 öğretim yılından itibaren Ticaret ve Turizm Öğretimi Okullarında daktilografisi dersleri kaldırılarak klavye öğretiminin bilgisayar ortamında verilmesine geçilmiştir.

Bu olumlu gelişmelere rağmen, 47 yıl öncesinde yaşanan klavye karışıklığı günümüzde tekrar gündeme gelmiştir. Nitekim son günlerde çeşitli basın ve yayın organlarında "F ve Q klavye" konulu yayınlar yapılmaktadır. Bu yayınların büyük bir çoğunluğunda F klavyenin Q klavyeye göre daha hızlı kullanıldığı, kullanıcılara zaman tasarrufu sağladığı, Türkçe dışındaki dillerde de bu kolaylığın

aynen geçerli olduğu ifade edilmektedir. Bu konuda verilen bir örnekte, yabancı dille F klavye ile yapılan yazışmalarda Q klavyeye göre iki kat daha hızlı yazılabildiği belirtilmektedir.

Bu açıklamalar doğrultusunda, Bakanlığımıza bağlı her tür ve kademedeki okul ve kurumlarda, başta bilgisayar olmak üzere, her türlü makinelerde, klavye kullanımı ve temini aşağıdaki esaslara göre yapılacaktır.

1. Bakanlığımız ve bağlı kuruluşları ile her derece ve türdeki okul ve kurumlarda TS 2117 nolu "Standart Türk Klavyesi" (F klavye) kullanılacaktır.

2. Halen Q klavyeye göre üretilmiş makinelerin klavyeleri kademeli olarak "Standart Türk Klavyesi"ne mahalli imkânlarla dönüřtürülecektir.

3. Bu bağlamda, klavyeli makineler satın alınırken veya bağış yoluyla temin edilirken, "Standart Türk Klavyesi"ne göre üretilmiş olmasına dikkat edilecektir.

4. Daha önce Q klavyeye göre beceri kazanan personelin, "Standart Türk Klavyesi"ne geçiş eğitimlerini sağlamak üzere, Ticaret Meslek Lisesi Müdürlüklerince mahalli kurslar düzenlenecektir.

5. Bakanlığımız Merkez Teşkilatında görev yapan personel için düzenlenecek "Standart Türk Klavyesi Kursları" Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü ile Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığı işbirliğinde gerçekleştirilecektir.

Bilgilerinizi ve geređini rica ederim.

Doç. Dr. Hüseyin ÇEKİK
Milli Eğitim Bakanı